

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) XLVIII (42)

Štev. (No.) 7

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

9 de marzo — 9. marca 1989

Otrok gre prvič v šolo

V teh dneh stopajo spet nekateri naši najmanjši prvič v redno, špansko šolo. Matere jih vodijo za roko, jih tolažijo in jim dajejo neskončno vrsto navodil in nasvetov. Mladenič ali mladenka pa s težavo dohaja prestrašeno mamico v novih, trdih čevljičkih v ušesa. Vsaj nekaj španskih izrazov, za najhujšo potrebo. Da se mu kaj ne zgodi.

Kaj se mu lahko zgodi? Najhujše, kar se mu je lahko zgodilo, je že doživel. Mamica mu je podrla lepi svet otroških pravljic, ki mu ga je babica pričarala v domači hiši, oskrnila mu je svetost domače besede, v nekaj dneh je otroku dopovedala, da vse, kar ga je do zdaj učila, nima več veljave, nima smisla, ni dovolj za življenje. Ustvarila mu je silno praznino in te ga je res lahko strah. Zdaj bi se rad z mamico pogovoril o tem, pa se mu naenkrat zazdi, da ne sme več v materinem jeziku povedati kar misli in čuti. Druga jezika pa še ne zna. Mamica je začela zdaj nov način izražanja, ki nikoli ne bo imel dovolj besed za izraz tega, kar dete čuti v tem svojem strahu. Boji se govoriti slovenski, ker čuti — bomo odkriti — čuti, da je mamico nečesa sram. To je za otroka največji udarec.

Ko sem šla pred dvajsetimi leti prvič v šolo, sem čutila to, kar čutijo verjetno vsi prvošolčki po svetu. Radovednost. „Kaj bo pa zdaj?“ Takrat nismo imeli enakih oblek. Bilo je v času slavne gospodarske krize, tako še novih reči večinoma nismo imeli. Imela sem brata, ki je bil štiri leta pred menoj. To je pomenilo, da je fant svoj mornariški plašček, ki ga je dobil v prvem razredu, že prerasel. Meni so obljubili, da bo moj, ko bom začela hoditi v šolo. Zdaj je prišel veliki trenutek. Nikdar ne pozabim občutka, s katerim sem se postavila med vrata razreda. Bela nuna mi je pomagala sleči in obesiti plašč. Prepričana sem, da bi se od sramu vdrla v zemljo, če bi

mi doma rekli: „Nič hudega, če je bratov plašč. Saj je še skoraj nov. Tudi druge ne bodo imele novih plaščev.“ Tako pa so mi brez komentarjev dovolili, da sem oblekla bratov lepi plašč, kar me je obdalo s ponosom. Verjetno mi je dvignjena glava največ pomagala ob vstopu v nov svet.

Pred nekaj tedni so v tukajšnjem dnevniku obravnavali problem začnjanja govorjenja pri otrocih. Otrok se ne uči govoriti. Govor se mu sprosti, ko telesno in duševno dozori do stopnje, ko mu je govor potreba. Zato materinščine ni treba učiti. Materin jezik dozori v otroku. Potreba po izražanju čustev in občutkov vedno bolj širi in bogati besedni zaklad. Do začetka šolanja ima otrok dovolj izrazov, da se pogovori z domačimi o vseh svojih potrebah. Čim več čutimo, čim bolj se imamo radi, tem več si imamo povedati. In toliko večji bo naš besedni zaklad.

Otrok prvi dan v šoli ne rabi prav nobene besede. Smisel vsega, kar bo učiteljica povedala, bo razumel brez vsake priprave. Če na kakšno vprašanje ne bo odgovoril, se ne bo ločil od večine tistih, ki bodo vprašanja malo prej razumeli. Nov jezik bo začel dojemati prav tako kot je pri dveh letih začel govoriti doma. Nov jezik naj otrok sprejema po smislu, ne s prevajanjem. Le tako ga bo pravilno razumel in fraze doživeto sestavljal. Besedni zaklad, ki ga bo rabil v prvih mesecih, je tako skromen, da ga lahko podzvestno, brez napore sprejme. Otrok se tega ne boji, kot mi mislimo. Zanj je to zanimivo.

Otrok se ne boji. Bojimo se mi. Otroka ni sram, da ne zna. Hoče se naučiti. Če ga hočemo učiti mi doma, mu bodo podrli ravnotežje v domačem izražanju. Če bodo otrokovi sošolci in učitelji vedeli, da zna še drug jezik, bo otrok ponosen. Če hočemo, da ga bo sram, mu moramo to dopovedati. Moramo mu pokazati, da je nas sram. Nas je sram? To hočemo dati otroku?

Odločimo se: vzgojili bomo ponosnega človeka, ki bo znal že v otroški dobi dva jezika, ali pa bomo izgubili otroka, ker se z njim ne bomo mogli pogovoriti.

Milena Ahčin

ZADNJE NOVICE S TELEKSA

Na pragu državljanske vojne?

Predsedstvo Jugoslavije je podleglo Miloševićem klanu in je uvedlo na Kosovo izredne ukrepe. Albanci, ki so jih vrsto let poniževali na najbolj grobe načine, so tako še enkrat izigrani. Vojaštvo, oklepna vozila ter preleti letal, ki nad albanskimi vasi prebijajo zvočni zid, stanja nikakor ne morejo normalizirati. Tako potlačeni Albanci se v vsej svoji mizerni nemoči in ponižnosti že odločajo za t. i. tihi štrajk, ki bo imel še poraznejše gmotne posledice kot legalni štrajki.

Slovinci so se zgrozili nad dejstvom, da nad kosovske Albance pošiljajo vojsko, zgrozili zato, ker tako ostaja le še droben korak do uvedbe vojnega stanja po vsej Jugoslaviji. Zato so v Cankarjevem domu organizirali protest z naslovom „proti uvedbi vojnega stanja na Kosovu“. Ob tej priložnosti se je prodajal tudi bedž (značka) simboličnih barv, bele in rdeče, z vrisano Davidovo zvezdo, simbolom preganjanja Židov ter z napisom „Kosovo, moja dežela“. Ta protestni zbor so organizirale vse politične grupacije na Slovenskem od komunistov (govoril je Kučan), SZDL (Smole), do opozicije (Šelig, Rupel, Bavčar).

Kot je bilo pričakovati, se je že naslednji dan zbrala v Beogradu velikanska množica 800.000 ljudi, ki

so vzklikali gesla: „Slovenija laže“, „Smole dole“, „Dajte nam oružje“, „Armijo na Kosovo“ itd. Ves dan se je pred skupščino Jugoslavije razlegal pobesneli glas proti Albancem in proti Sloveniji oziroma predvsem proti njenemu političnemu vodstvu. Iz srbskega uličnega scenarija prejšnjih mesecev, ko so množice rušile vojvodinsko in črnogorsko politično vodstvo, sledi, da če bodo spočlesnili slovenski politični vrh, da bi potem imeli pod seboj vso Slovenijo. Kar se Slovenije tiče ta scenarij na srečo skorajda ne more uspeti. Milošević, ki ga je masa zahtevala ves dan, ji je zvečer: s hiterskim nastopom obljubljal, da bodo na Kosovo poslali in kaznovali vse „krivce“ za kosovske demonstracije. Komentar o tem, kaj pa bo s srbskimi demonstranti, je seveda odveč... Zadnje dni se tako govori samo še o famoznem spisku organizatorjev kosovskih demonstracij (mimogrede: Šušar je le deset dni prej rudarjem v rudniku zatrdil, da ni nobene spiska), na katerem je 89 imen (spisek zvezne policije) in 107 imen (seznam vojaške policije). A retacije so se že začele. Začeli so celo pri samem še nedavnem šefu kosovskih komunistov Azemu Villasiju ter z direktorjem rudnika

Ljubljanski metropolit dr. Alojzij Šušar je pripravil srečanje vseh katoliških časnikačev v domovini in zamejstvu dne 21. januarja. Tam je tudi predaval zbranim univ. prof. ANDREJ CAPUDER. Njegove jasne, načelne in pogumne besede so bile:

Francoski politični pisec Montaigne je že pred francosko revolucijo, ob razpadanju antien regim-a, izrekel te besede: „Ni večjega zla in pogubnejših posledic, kot če se neka tiranija s tolerantnostjo skuša podaljšati v prihodnost.“ — Ali morda tudi danes v Sloveniji ne doživljamo česa podobnega? In če pravim v Sloveniji, ali ne menim s tem širšega jugoslovanskega in vzhodnoevropskega konteksta, ki mu Slovenci volens nolens pripadamo?

Ko gledamo dogodke zadnjih mesecev, kot da ni lažjega in politično bolj oportunega dejanja kot ustanavljanje novih strank (formalno zaenkrat šele ene), s katerimi naj bi se v dotlej totalitarnem sistemu uresničilo načelo političnega pluralizma in bi se — po besedah ustanoviteljev — zagotovil prehod v parlamentarno demokracijo, kot jo premore večina demokratičnih držav buržoazne Evrope — tiste Evrope, ki jo imajo danes na ustih vsi jugoslovanski politiki od Triglava do

Trepča Abrashijem (kjer so gladovno stavkali albanski rudarji) ter nadaljujejo z vidnimi osebnostmi. Kosova.

Srbska podjetja so začela množično bojkotirati slovenske izdelke. Srbski organizatorji mitingov zahtevajo miting v Ljubljani, proti čemur so se Slovenci takoj opredelili.

V Cankarjevem domu je bil izveden tudi zbor t. i. „južnjakov“ v Sloveniji, na katerem se je sredi Slovenije pošteno pljuvalo čez Slovence. Zlobneži pravijo, da je to davek demokracije.

Kljub temu, da so te dni tudi na Hrvaški leteli očitki, Hrvaška še vedno daje zelo medle odgovore. Torej še vedno molči. Ustanavljanje novih političnih združenj pa se je te dni preselilo iz Slovenije prav na Hrvaško. Politični pluralizem se torej nezadržno širi. V Srbiji pa so te dni pozivali predsedstvo Jugoslavije, naj takoj prepove organiziranje novih političnih strank na severozahodu države.

Še naprej se v Sloveniji govori o uvedbi vizumov v Nemčiji za Jugoslovane. Nek humoristični komentator je zapisal, naj Slovenija tudi na tem področju posnema zahodno Evropo ter uvede vizume; ve se, proti komu...

Izredno negativni (seveda za evropska merila) so tudi podatki o cenah in inflaciji. Januarja 1989 so se cene zvišale v primerjavi z istim mesecem lani za 291; v prvih dveh mesecih je bil tečaj dinarja v primerjavi z dolarjem za 423% višji, z marko za 383% kar potrjuje trend, da se inflacija že giblje proti tisoč odstotkov letno (v Italiji je inflacija trenutno 6,3). Ob koncu lanskega je bilo v Jugoslaviji 1.136.616 brezposelnih (ob 6.747.800 zaposlenih), v Sloveniji pa 22.902 (ob 900.000 zaposlenih). V Sloveniji je trenutno zaposlenih 140.000 delavcev iz drugih republik. Slovenija z 8% prebivalcev ustvarja okrog 18% celotnega jugoslovanskega družbenega proizvoda, približno takšen je tudi njen delež pri zveznih proračunih, izdatkih za vojsko in pomoči nerazvitim.

Naj ob te podatke še dodam, da v Srbiji te dni še poudarjeno govorijo proti slovenski usmerjenosti v Evropo ter na skupnost Alpe-Jadran. V Novem sadu so te dni grozili, da Sloveniji ne bodo nikoli dovolili odcepitve od Jugoslavije. Ob zgornjih številkah je komentar odveč.

Vinko Levstik

Naš trenutek '89

Gevgelije. In res, kdor je videl množico, ki je prihitela na ustanovni sestanek v Cankarjev dom v Ljubljani v takem številu, da so ostali pred vrati — kakšno naključje! — nekateri najvidnejši slovenski „disidenti“ zadnjih let, tisti bo lahko pričal, kako od srca si slovenski narod takšne liberalizacije želi. Tega vse ljudskega navdušenja ne more zmanjšati niti podatek, da se do zadnjega ni vedelo, ali se bo roka, ki je bila pooblaščen za podpis dovolilnice tega shoda, stegnila v podpis ali ne.

A roka se je stegnila v podpis. Dobili smo shod, novo stranko, program in politična imena.

Če se ob tem dogodka, ki bo verjetno ostal zapisan v novejši zgodovini slovenskega naroda, razmišljajoči Slovenci, kot je običajno, razdelimo na pesimiste in optimiste, sledita iz tega približno tile dve grobi oceni današnjega političnega trenutka:

Nič se ni spremenilo, porečejo prvi. Nomenklatura na oblasti si je samo razširila politično bazo in si s tem zagotovila kredibilnost pred notranjim avditorijem, zlasti tem zadnjim, ki nam določa kurz dinarja in nam s tem posredno ali neposredno reže kruh. Naglica, s katero so nekateri mlajši jahači že doslej upoštevanji sopotniki režima, prihiteli in pokazali pripravljenost, da skočijo v sedlo te obnemogle kljuse, ki se ji pravi slovenska in jugoslovanska ekonomska stvarnost, — ta naglica se skeptičnemu umu, izvežbanemu v motrenju zgodovine, ne kaže kot lastovka kake bližnje pomladi. Če se spomnimo na Platonov izrek, da je najboljši vladar tisti, ki vlada nerad, potem lahko razumemo, do kod so nas lahko pripeljali ljudje, ki so si vzeli oblast v zgodovinski zakup, in kam nas bodo še tak, ki so jih pri tem tako všečnem poslu — vladanju — tako z lahkim srcem pripravljali nadomestiti... A tudi če pustimo filozofske maksime in se postavimo na trda tla vsakdanjika, nas pri priči čaka vprašanje: kaj nam bo stranka, ena ali več, ki ni mame nobene moči — kot je ne more imeti nobena skupina v sistemu, ki je pravno zabetoniran s kolektivistično idejo? Moč: to so banke, to je obdelana zemlja, to je zdravo podjetništvo, promet in trgovina. To je moč, ki je sad osebnega tveganja in odgovornosti posameznika; posameznika, ki razpolaga s svojo osebo in s svojo lastnino. V tem je skriv-

nost uspeha tiste Evrope, ki ji hočemo mi posneti zgolj ekonomsko učinkovitost, ne pa tudi njene svobodnjaške zasnove. Francoski socialist Saint-Simon, ki ga pri nas razglašamo za utopika, je že v prejšnjem stoletju zapisal, da „kdor danes stegne roko po zasebni lastnini, bo jutri stegnil roko po osebi sami.“ Nadvse točno! Mi tu na Balkanu smo ob vsem, kar smo bili po vojni zasegli — in tega ni bilo malo! — ostali tako rekoč berači. Ne samo v gmotnem, temveč v širšem, bivanjsko moralnem smislu: ujetniki lastnega nauka, nesposobni tveganja in korenitega popravka lastne smeri, priskledniki pri vseh velikih projektih razvitega sveta. Socialistični model, ki ga v bolj izkušenih evropskih demokracijah uporabljajo kot občasni korektiv, ne pa kot trajno ideološko prisilo, je nam, neizkušnim, a ošabnim, nakopal na glavo preklestvo, ki velja za vse velike tabuje človeštva: Kdor ugrizne v Kapital, od tega umre...

Kdo bi hotel biti še prvak med takimi ekonomskimi mrličji? Ali ni še na najboljšem Agrarna (Kmečka) zveza? Kmet, kakorkoli je že stiskan in obdavčen, še vedno premore — vsaj do naslednje nacionalizacije — svoj košček zemlje. Košček slovenske zemlje.

Glejte, tako se zdi, da govorijo skeptiki in pesimisti. In če se zdaj prešelim v tabor optimistov, kakšne glasove bomo slišali s te plati?

Poleg „uradnih“ optimistov, ki že po službeni dolžnosti zagovarjajo kohabitacijo opozicije in vladajočega sistema, je na isti klopi najti tudi mnogo ljudi krščanskega nazora, ki še čutijo poklicane, da tudi sami stopijo pod široko razprti dežnik SZDL v obliki neke krščanske frakcije ali stranke, ki naj prispeva svoj delež v uradno začrtani liberalizaciji dežele. Še dlje gredo tisti, ne tako redki, ki naravnost pozivajo k ustanovitvi samostojne krščanske stranke, proč od uradnega varuštva, kot neke vrste nadaljevanje predvojnne Slovenske ljudske stranke (SLs).

Ta drugi optimizem zasluži naš globlji premislek.

Najprej bi bilo treba poudariti, da prihod ali odhod katerega od režimov vzhodne Evrope verjetno ni preprost „vladni puč v Petersburgu“ — kot so oktobrsko revolucijo malce naivno krstili francoski nadrealistični intelektualci. Če pritegnemo mne-

(Nad. na 2. str.)

Zakaj papež ne pride v Jugoslavijo

Pred kratkim je slovenski metropolit dr. Alojzij Šušar v Novem mestu zelo jasno razložil, zakaj papež ne more v Jugoslavijo oziroma kje so zadržki:

„Ko sem se pogovarjal s papežem o obisku, je rekel, da bi bil pri nas čim dlje in da bi rad obiskal čim več krajev, ker bi rad spoznal našo deželo. Rad bi šel v Beograd, na Hrvaško, Dalmacijo bi rad obiskal, šel bi rad na Kosovo, v Makedonijo, v Bosno in Hercegovino, rad bi obiskal več krajev v Sloveniji. Pa sem dejal, ostanite pri nas vsaj štirinajst dni. Vendar moramo ostati realisti.

Glavni problem pri nas je, kdo ima pri obisku pobudo, ali Vatikan kot država, kar pomeni, da se pogovarja z Jugoslavijo kot državo, ali pa ima pobudo papež kot vrhovni poglavar Cerkve, in se potem pogovarja s škofovsko konferenco. Naše stališče je, da je papežev obisk v Jugoslaviji državniški obisk, pri čemer se moramo zavedati, da bo prišel tudi na pastoralni obisk. Zlasti škofovska konferenca poudarja, da bo papež prišel na pastoralni obisk, zato škofovske konference diplomat-

ska vprašanja toliko ne zanimajo. Obstajajo pa predvsem tri diplomatska vprašanja. Prvo — srečanje z drugimi verstvi: pravoslavni, mohamedani. Pri pravoslavni cerkvi je odprto vprašanje odnosov med srbsko in makedonsko pravoslavno cerkvijo in tam si niso na jasnem, kako naj bi se stvari dogajale ob obisku. Drugo vprašanje so stiki z diplomati. Povsod, kamor pride, ima papež nagovor diplomatskemu zboru. To vprašanje je diplomatska zadeva. Tretje vprašanje pa je program papeževega obiska. Pri tem vedno znova prihaja v ospredje obisk v Jasenovcu, ali mu bodo predstavili Jasenovac tako, kakor so pač različne možnosti, ali bo šel na Kosovo in tam poslušal o tamkajšnjih razmerah, ali bo šel v Makedonijo in priznal makedonsko Cerkev kot samostojno — in vsa ta vprašanja zares niso rešena. Papež je dejal, da je poleg Poljske, Jugoslavija tista socialistična dežela, kamor bi najraje šel na obisk. Sedaj pa je situacija takšna, da nas je Madžarska uspešno prehitela, tako da se zdi, da bo papež prej šel na obisk na Madžarsko kot v Jugoslavijo.“

NAŠ TRENUTEK '89

(Nad s 1. str.)

nju ruskega misleca Berdjajeva, potem svetovni komunizem ni zgolj preprosta zgodovinska nujna, pač pa pravcata „šiba božja“ ali kazen za grehe nas in naših očetov, pa naj si to priznamo ali ne. Nam, kristjanom vzhodnega bloka, je to že precej jasno, njim, ki so postavljeni za orodje božje jeze, pa šele postaja: kako težko se bodo izvili iz Njegovih rok! A če se zdi danes s svojo „perestrojko“ na pragu Canosse že skoraj ves vzhodni blok, pa to še ne pomeni, da bo ta prag prestopil že jutri! Ta kelih bomo izpili do dna, in to vsi, krivi in ne krivi, kristjani in ateisti. Nous sommes tous embarqués — vsi smo vkrcani, je dejal Pascal, Krščanska stranka, organizirana ali ne, lahko na taki ladji samo bije plat zvona. Ona je (po Kierkegaardu) kot potnik, ki sluti nevihto tam, kjer je kapitan, nesposoben, malomaren ali pijan, ne zna ali noče opaziti.

Drugi premislek je bolj konkreten in se navezuje na prejšnje razmišljanje o tem, kakšna je dejanska moč tistih, ki se danes povzdigujejo v stranke. Slovenska ljudska stranka, na primer, je bila stvarna sila v zgodovini slovenskega naroda; Slovenec je bolj ali manj vodila v tako usodnih in prelomnih časih, kot so bili gospodarska kriza v začetkih stoletja, prehod iz stare Avstrije v Jugoslavijo, v obdobju med obema vojnami in slednjic v nesrečnih letih državljanske vojne 1941-45. Stvarna, verjetno najmočnejša politična sila v zgodovini slovenskega naroda: v svojih vrstah je imela J. E. Kreka in njegov socialni program, ki je reševal kmeta, ne da bi ga kolektiviziral; imela je Korošca in njegovo državniško pamet, da „je tudi slaba Jugoslavija za Slovence še vedno najboljša Jugoslavija“ — (s to maksimo, mimogrede povedano, bi Slovenci dovolj dobro shajali tudi danes, v časih Slobodana Miloševića); imela je v svojih vrstah množico mislecev, delavcev in kmetov, humanistične in tehnične inteligence, svoje časopise in šole, prvo slovensko gimnazijo v Šentvidu, itd. itd. Kaj bi naštevali! Revolucija je vse to odnesla v veter. Slovenska katoliška kultura — grofje Celjski! — danes in nikdar več! Ostahek te nekdanje slave, ki jo plaho pričenjajo odkopavati nekateri politični arheologi, je danes moč videti onstran oceana, v Argentini... — Ne bom se tu spuščal v oceno strankinega medvojne delovanja, v katero so jo potisnile nesrečne politične okoliščine in premišljena provokacija njenih nasprotnikov — ta čas je še preblizu in strasti na obeh straneh še premočne. Tudi vloga domobrancev, teh slovenskih vojakov, izvežbanih za drugačno usodo, kot pa jih je čakala na množičnih moriščih v Rogu, kjer še danes ne sme goreti niti sveča — tudi ta vloga čaka še nepriestranke osvetljave prihodnjih rodov. A prihodnji zgodovinarji, ki bodo sine ira et studio tehtali obe polovici našega stoletja, ko sta

Slovenecem krojili usodo dve tako različni stranki, kot sta katoliška SLS in KP (resda zadnja z neprijetno večjimi prednostmi kot prva) — ti zgodovinarji se bodo imeli nad čem zamisliti! A primerjava, se mi zdi, za slovenske katoličane nikakor ne bo nečastna.

Kakršna koli restavracija take stranke, kot smo jo tu opisali, je kajpak dandanes čista iluzija. Slovenska krščanska skupnost je po vojni prehodila trnovo pot. To je bilo pravih štirideset let puščave, iz katere smo izšli, po uradnih statistikah zbiti pod 50%, pri dejavni vernosti, o bisku cerkva ipd., pa celo pod 20%. Mnogi so odpadli, se izselili, zatajili; v sebi in v otrocih. In vendar bi se drznili reči, da je ta krščanska skupnost, naj ji rečemo Cerkve ali božje ljudstvo, izšla iz teh preizkušenj poživljena z novo vero, ki privlači danes mnoge, ki so se ji še včeraj posmehovali ali jo celo preganjali. In če je slovenski prostor tako unisono zavpil k širšemu in svobodnejšemu pojmovanju človeka in njegove osebe, ali ni to v veliki meri prav zasluga Cerkve, ki je štirideset let držala notranjo fronto proti nasilju totalitarne miselnosti? Katera stranka, s še tako dobro organiziranim aparatom, bi v teh okoliščinah, ki jih, žal, še dobro pomnimo, zmogla enako ali več?

Če gledamo tako, potem se problem organiziranja slovenskih kristjanov zaenkrat ne kaže kot prvenstvena politična nujna. Nasprotno, krščanska skupnost na Slovenskem se ne more boriti za oblast niti za delež pri oblasti, dokler se leta ne odreše svojega makjavelističnega predznaka in ne preneha biti sredstvo za obvladovanje drugega in drugačnega. Pripravljeni smo podpreti sleherno gibanje, ki vodi do polne uveljavitve človekovih pravic, dokler da ne sine dan, ko si bomo, po Prešernovo, prosti volili vero in postavbe. Tega dne slovenski kristjani ne nameravamo pričakati križem rok, potisnjeni v brezimno zasebnost in v ezoterično pobožništvo. Čas je, da se po štiridesetih letih hude nacionalne amnezije v deželi zasliši krščanski glas: v šolstvu, v kulturi, v gospodarstvu, v notranji in zunanji politiki, preko javnih medijev in občil. Dežela mora najti svojo naravno kontinuiteto, ki je ne morejo in ne smejo razveljaviti še tako boleče hipoteke bližnje preteklosti. Mlade rodove je treba vzgajati v ponosu na tisoč let krščanske zgodovine, ki nas je že zdavnaj naredila za del Evrope in naprednega krščanstva. Marsikatera stran uradne zgodovine bo morala biti izpisana na novo, marsikatera rehabilitacija še izpeljana, spomenik postavljen, grob izkopan in posvečen, opravljena molitev in pokora. Kajti življenje živih posvečujejo mrtvi, od katerih smo se ločili v miru.

V takem etosu, skupnem in osebnem, odkrivamo slovenski kristjani upanje v teh zmehdenih in na videz brezupnih časih. V tem je naš „politični“ prispevek k skupnem razreševanju dananje krize.

Andrej Capuder

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

Tone Mizerit

V ponedeljek, 6. marca se je v vsej državi pričelo šolsko leto. Ta teden je vladi uspelo spraviti v tek osnovne šole, gimnazija se prične prihodnji teden. Mnogo je bilo nepetosti glede začetka, kajti kot lansko leto so učitelji in profesorji že od konca novembra postavljali svoje zahteve glede povišic plač. Učiteljske moči izrabljajo začetek šolskega leta, da dosežejo vsaj nekaj tistega, kar jim za delo pripada. Lani je stavka trajala 40 dni, predno je vladi uspelo zlomiti sindikalno moč. Letos pa se ni bilo mogoče izpostavljati takemu položaju. Leto volitev je in radikalizem ni smel doživeti nove blamaže.

STOJI UČILNA ZIDANA

Ves čas svoje volilne kampanje je sedanjí predsednik Alfonsín uporabljal kot geslo besede, da se „demokracijo da jesti, zdraviti in učiti“, s čemer je na demokracijo navezal troje bistvenih želja naroda: prehrano, zdravje in vzgojo. Nepotrebno je sedaj kazati na dejstvo, da v svojih obljubah ni uspel. Ne prehrana ne zdravje ne vzgoja niso izstopale med uspehi radikalne vlade.

A kot na mnogih drugih področjih se je usoda radikalov in peronistov žalostno povezala. Zvezna vlada v rokah radikalov in skoraj vedno guvernerstev v peronističnih rokah je dala ozadje tej žalostni vzgoji. Pedagoški kongres, na katerega se sedaj ves svet sklicuje in na katerega se vsi poživljajo (jasno, prevladalo je krščansko pojmovanje vzgoje), je bil le pečat temu položaju.

Učiteljska stavka bi prizadela tako radikale kot peroniste. Prišlo je do remija in sindikati, pretežno v peronističnih rokah, so hitro pristali na realnost: več je nemogoče. Zmagala je stvarnost in šola se je razen v maloštevilnih primerih redno začela.

Kot v mnogih drugih področjih ostaja na vzgojnem polju težko vprašanje: kam plovemo? Vzgojni ali akademski nivo pada. Razne spremembe, ki jih je skušala uvesti radikalna vlada, so naletele na splošno opozicijo. Izkazalo se je vse le za dobnamerne (ali slabonamerne) poizkuse, medtem ko so bili tako zainteresirani sektorji kot razni priznani strokovnjaki potisnjeni v ozadje ignoriranja ali zasmehovanja.

IZ DEŽJA POD KAP

Kljub temu jasnemu porazu na vzgojnem področju, ki ga vlada zakriva, nezadovoljstvo plava v ozračju. Za vlado je velik uspeh, da se je pouk sploh začel. Dovolj skrbi ima na ostalih področjih. Na primer na gospodarskem. To seveda ni novost, a zadnji dogodki so dovolj zanimivi da si tudi ta položaj pobliže ogledamo.

Konec preteklega tedna je dolar dosegel kar 35 avstralov. To je se-

veda popolna neresnost. A kdo naj ga ustavi, če ljudje ne zaupajo vladi? V času nejasnosti se vsakdo oprime rešilne bilke, pa čeprav ima ta obliko presneto drugega dolarja. A treba je razumeti ljudi: federacija industrialcev je zapustila ladjo „pomladanskega plana“ in se izkrcalo na bregu opozicije, enako kot trgovska zbornica. Poljedelske federacije so napovedale 72-urno stavko. Le poziv predsednika Alfonsína, medtem ko je gospodarski minister sklical tiskovno konferenco, budijo nekoliko upanja nadeti uzde zdvijanemu konju inflacije.

Da je mera nezdgod bila polna, je Svetovna banka zadržala pošiljko 350 milijonov dolarjev Argentini že potrjenega kredita. To je pomenil nov sunek dolarju na domačem trgu. V danem gospodarskem položaju in pred volitvami je predsednik s protitudarom odgovoril: Argentina ne bo plačevala obresti zunanjega dolga, če mednarodne banke ustavijo pošiljke kredita državi. Stvar je resno, samo kar se obresti na glavnico tiče, je trenutno Argentina v zaostanku v zaostanku v plačevanjih v višini 2.800 milijonov dolarjev.

Tudi če bi bila vlada popolnoma prepričana o uspehu novega plana, ki bi vodil po poti socialno neljubih ukrepov, bi se ga ne upala sedaj izvesti. Ne le zaradi bližnjih volitev, temveč bistveno zaradi zgleada, ki ga imajo v Venezueli. Poučeni o-

Slovenščina - moj jezik

NA POČITNICE — S POČITNIC

Navsezadnje le ni šlo drugače. Dnevi so postali neznosni. Šole ni bilo, oče je moral prenehati z delom, ker ni bilo naročil in tudi surovin niso poslali. Vse se je ustavilo. Gremo! Kamorkoli!

In res smo šli. Po vsem premišljevanju, preštevaniu prihrankov, pregledovanju voznih redov in primerjanju cen — smo šli.

Zdaj smo spet tu. Vrnili smo se ožgani, prijetno utrujeni, s polnimi torbami skoraj uničenih reči. Pa še nekaj smo prinesli. Obupno godljo, ki nam vre med pogovori, tudi s pozdravnih razglednic se bohoti. Je ne čutite? Je še niste opazili? Oh, ubogi naši prelogi! Kako neusmiljeno mesarimo z našim lepim jezikom!

Bili smo NA POČITNICAH. Vrnili smo se torej S POČITNIC (in prav nič drugače!). Tisti, ki so šli NA

DRUŠTVO TRIGLAV V ARGENTINI

Primorci se obračajo po vetru

Dopisnik Dela je objavil v Ljubljani pogovor s predsednico društva Triglav. Ker nam zelo zanimivo nazorno prikazuje delo tega društva tukajšnjih starih priseljencev, ga prinašamo v celoti:

Z združitvijo društev Zarja, Ljudski oder in Naš dom je leta 1974 v Buenos Airesu nastalo Slovensko-jugoslovansko vzajemno društvo Triglav, ki je danes najmočnejše društvo predvsem predvojnih izseljencev v Buenos Airesu. O dogajanju v njem smo se pogovarjali z Majdo Sosič, predsednico Triglava.

Ali lahko za začetek na kratko predstavite način delovanja Triglava?

V Triglavu gojimo kulturno, športno in družabno dejavnost. Trenutno imamo 1380 članov, med katerimi ni samo Jugoslovani. Predvsem decembra in januarja se je njihovo število izredno povečalo, saj v dveh mesecih še nikoli nismo zabeležili tako velikega vpisa. Nabralo se je neverjetno veliko članov jugoslovanskih narodov in naših prijateljev. Samo s članarino smo v tem času dobili veliko potrebnih sredstev za svoje delo. Najbrž je ljudi pritegnil tudi naš bazen, ki je v tej vročini ves čas poln.

Triglav torej ne postavlja nobe-

pazovalci trdijo, da je vlada zelo od blizu sledila venezuelskim dogodkom. Tam je na podobne ukrepe narod nasilno reagiral. Dejansko je ljudski upor (konj za jahanje levičarskih elementov) vodil do splošne vstaje, z žalostno posledico stotine mrtvih in reakcijo vlade proti zunanjim upnikom. Nemogoče je, da narodi v Latinski Ameriki plačujejo drago ceno zunanjih dolgov z nenehnim obubožanjem. Nekaj ni v redu, naj so krivci domači ali tuji. Dejansko je krivda tako v domačih vladah kot v trdosrčnosti tujih upnikov. Na to je opozarjal že pred desetletji Pavel VI. v svoji okrožnici O napredku narodov in pa vatikanska komisija za mir in pravico pred letom. Eden in drugi so nalezli na gluha ušesa. Bo svetovne voditelje streljalo le splošna socialna eksplozija? Te se vsaj trenutno zelo boji argentinska vlada.

Boji se je seveda Angeloz kot radikalni kandidat. Medtem pa peronizem skuša pokazati čim bolj miren, resen in demokratičen obraz. Saj so demokratičnost hoteli pokazati tudi v primeru moronske afere, ko je občinski svet za 90 dni odstavil župana Rousselota. Ta dogodek je jasno pokazal, da je „politični kanibalizem“ še vedno živ med peronisti. Po drugi strani pa, da je v tej stranki (ali boljše gibanju?) konec pokorščine ukazom „od zgoraj“.

To je bil vsekakor pozitiven dogodek. Nekaj se vendar premika tudi na političnem področju. Zorenje je počasno, težko, boleče a nevzdržno. A je edina pot do zrelosti. Tega ne smemo pozabiti, tudi kadar z ostro kritičnimi očmi gledamo življenje in dogajanje v Argentini. Saj, tisti, ki je brez greha...

JUG, so se vrnili Z JUGA. Če je bil kdo NA MORJU, se je vrnil Z MORJA. Kdor pa je bil V CORDOBI, je prišel IZ CORDOBE. In kdor je bil V Sloveniji, se je vrnil IZ Slovenije. Zjutraj greš V šolo in opoldan IZ šole — oče pa NA delo in Z dela. Če je moral vzeti prihranke, ki jih je imel POD SLAMARICO, jih je potegnil IZPOD SLAMARICE.

Kadar kje v vrsti čakaš, ima lepo priliko, da se zabavaš s parčki slovenskih predlogov NA — Z (S, kadar se beseda začne z nezvenečim soglasnikom), V — IZ (vedno!), K — OD, POD — IZPOD, NAD — IZPOD, ČEZ — SKOZ, PROTI — OD, pa še in še.

Dober violinist, pravijo, mora vaditi vsaj po šest ur na dan. Za naš lep slovenski jezik pa so vse ure dneva premalo. Še v sanjah naj nam boža ušesa!

M. A.

Jamnikovemu Tinetu izpod nun v slovo

Pisal sem belo pisemce, pisemce tihih sanj... (T. Debeljak, Mladika 1926)

Ne zameri Tine, če sem nekoliko nadležen, tokrat Ti pišem pismo jaz. Tako hitro si odšel, da se niti poslovala nisva pa, verjemi mi, rad bi nekoliko zamašil praznino, ki je po Tvojem odhodu nastala.

Kdaj sem Te prvkrat videl, sem Ti pozneje velikokrat razlagal. Mrzla jesenska sobota je bila tam sredi tridesetih let. Pri Štularju v Žabnici je bila peč dobro zakurjena in prijetno toplo je bilo v prostorni hiši. Pod bohkovim kotom ste sedeli: Ti in pa vsa žabniška igralska družina. Ležal sem, nižješolec, za pečjo in vlekel na ušesa. Če se ne motim, si vodil bralne vaje za Remškarjeve Užitkarje. Preprosti kmečki fant je in dekleta so se drenjali okrog Tebe, malo ob strani vaški učitelj, Ti pa si učil in vodil: izgovorjavo, naglasi. Zlasti z izgovorjavo je bil križ: boriti se je bilo treba med dialektom in knjižnim jezikom. Nihče ne bi rad zavijal po žabniško, upirala pa se

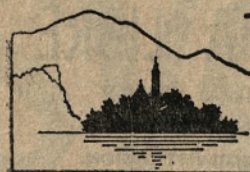
jim je učiteljeva elkasta slovenščina. Nič nisi bil utrujen, nič siten. Potrpežljivo si razlagal, dajal in razdajal. Pozneje, ko je bilo toliko govorenja o ljudskih univerzah, mi je vedno vstala ta slika pred očmi: Jamnikov Tine in njegovi učenci. Čeprav si bil le Jamnikov Tine (edini gospod v Žabnici je bil dolgoletni župnik Verce), toda kaj vse si vzgojil v tej vasi! V nekaj letih so šli skoraj vsi slovenski klasiki preko gasilskega odra (in odveč je dodati), preko nabite dvorane. Navadna kmečka vas je kupila, če se ne motim, 40 izvodov Cankarjevih Zbranih spisov, ki jih je prav tedaj izdajala Nova založba in so bili, za takratne razmere, zelo dragi. V svojih, žal bolj redkih, obiskih si jim približal Preglja, ki si ga dobro osebno poznal in Jana Plestenjaka, ki je potem nekako nadaljeval Tvoje delo. Koliko se je tedaj na kmetih bralo! Moja teta, preprosta kmetica, je še v starejših letih znala na pamet cele odstavke iz Jurčičevih del. Ne trdim, da je bila to le Tvoja zasluga, delali so še drugi. Toda Ti si bil

povsod. V Žabnici Te na deskah sicer nisem videl, toda vem, sam si pripovedoval, da si v Loki velikokrat nastopal tudi kot igrlec. Pozneje so Te službene dolžnosti odtrgale iz tega koticčka pod Lubnikom. Minila so leta, nisva se več videla.

Srečala sva se spet, oba begunca, v Argentini. Ko si se vrnil iz Črnege Kamnitnika, so se najina pota velikokrat križala: v Slovenski hiši, v Slomškovem domu, na prireditvah. Po nekaj začetnih stavih sva bila že v Loki. Pa sva hodila, bolje, romala: izpod nun čez Hudičovo brv, mimo Skoparjeve bajte, preko obeh Sor, se vzpenjala na Križno goro in Planico (ha, kakšen češnjevec je točil kmet pod cerkvijo), se spustila v Bitnje (po možnosti za žegnaje, na angelsko nedeljo) in se ustavila v Žabnici. Od tam je šlo hitreje, naenkrat sva bila spet doma v Loki. Kako je bilo obema prijetno! Rana domotožja, tista razpoka v srcu, ki je žgala, se je kar sama ožila in zapirala. Za nekaj tednov je prisad izginil.

Zdaj si, Tine, to prebolel. Neskončna Lepota Te je vsega prevzela. Oprosti, ker sem Te motil. Ne bom Te več: pa, zbogom Tine!

Bonclov študent

NOVICE IZ SLOVENIJE

RADENCI — Polnilnica brezalkoholnih pijač Radenska in njej enaka Bjelasnica iz Črne gore sta leta 1982 sklenili pogodbo, po kateri je Radenska združevala sredstva v Sloveniji za naložbe v novo polnilnico. Leta 1984 je bila dokončana, vendar v Črni gori prodaja ni stekla s polno paro in nova polnilnica ni delovala s polno zmogljivostjo. Začele so se kopičiti izgube. Radenska je Bjelasnici dvakrat posredovala načrte za sanacijo, ki pa so bili odbiti, vendar je slovenska polnilnica iz lastnih interesov podpisala pogodbo o uslužnostnem polnjenju njenih pijač v novi tovarni. Zdaj pa se je raznesel glas, da s Bjelasnica misli povzeti s polnilnico mineralne vode Knjaz Milo, torej bo tudi to polnjenje ukinjeno.

LJUBLJANA — Maja in vesoljček, nov slovenski film za otroke, ki ga je režiral Jane Kavčič, so premierno predvajali v ljubljanskem kinu Mojca. Gre namreč za to, da se vesoljčki, zunajzemeljska bitja, odpravijo na Zemljo, kjer naj bi v okviru nekakšne šole in naravi spoznali življenje na našem planetu. Hkrati se na šolski izlet peljejo tudi običajne zemeljske deklice, med katerimi je tudi Maja, ki je vesoljčku Gubangaju takto všeč, da ji podari svojo igračko, s čimer izgubi nevidnost.

MARIBOR — Prebivalci mariborskih občin Tabor, Rotovž in Ruše, ki so priključeni na kabelski sistem, so mogli spremljati 50 minutni eksperimentalni lokalni televizijski program. Oddaja je delno tekla v živo.

LJUBLJANA — Nagrade Avnoja 1988 za vrhunske dosežke so podelili. Nagradjenih je 10 posameznikov in 6 kolektivov, med njimi dr. Anton Trstenjak, Smelt (gradnja industrijskih objektov iz Ljubljane) in Slovenska filharmonija.

KOPER — Bencinske črpalke v manjših primorskih krajih bi lahko Iskra-benz oddajala v najem zasebnikom. Do tega spoznanja so prišli, ker niso mogli najti drugega načina, s katerim bi odpravili izgubo, novi „lastniki“ pa bi znali povečati rentabilnost s kakovostnejšo in širšo ponudbo ter daljšim urnikom.

LJUBLJANA — V foyerju Mestnega ljubljanskega gledališča je bila na ogled razstava risb iz Dachaua arhitekta Vlasta Kopača, ki spada med najbolj plodne ilustratorje dachauskega življenja. Njegova tam-

kajšnja „zaposlitev“ v taboriščni književnici mu je omogočala lažji dostop do risarskega gradiva, hkrati pa je mogel tudi skozi okna opazovati delo taboriščnega življenja v njegovih značilnih potezah. Razstavo so odprli ob premierni uprizoritvi igre Zarka Petšana „Dachauski procesi“. (katerih žrtev je bil tudi Kopač)

LJUBLJANA — Thomson Holiday iz Londona, ena od vodilnih svetovnih turističnih organizacij iz Londona, ki organizira letovanje velikih števil tujih gostov v Sloveniji, se je odločila na podlagi ankete med turisti podeliti več priznanj jugoslovanskim hotelom. Med najboljšimi so bili trije slovenski hoteli.

LJUBLJANA — Za jadrnico leta je bila proglašena v Parizu Jeanneaujeva jadrnica sunway 21. Vendar je važnost tega proglasa v tem, da je jadrnico oblikovala skupina J&J Design, ki sta jo ustanovila brata Jernej in Jakec Jakopin. Že prej (in še vedno) rišeta in oblikujeta jadralnice in druga manjša plovila za Elan in druge jugoslovanske izdelovalce plovil, zadnje čase pa je njuna skupina navezala stike v inozemstvu, ki — kot kažejo rezultati — so imeli že lep in pohvalen odziv.

LJUBLJANA — „Zlata lira“ je naslov, ki ga vsako leto podeli Zveza združenj glasbenih umetnikov Jugoslavije. Letos ga je dobil basist Ladko Korošec in sicer za svoje življenjsko delo na domačih in mednarodnih odrih. Podelili so mu ga med slavnostnim koncertom v dvorani ljubljanske Opere.

UMRLI SO OD 15. do 21. decem. 88:

LJUBLJANA — Heda Pečanac roj. Slosar; Franc Dujec; Moco Kampos; Josipina Černe roj. Kumer, 85; Milan Topolšek; Jože Koprivec; Mihael Vrabec, 93; Angela Perčič; Janez Sušterič; Janez Župančič; Edo Žižek; Franc Štajdohar; Julij Lavrenčič; Vera Kos roj. Fistič; Pina Turk, 89; Franciška Petkovšek roj. Jernej; Pavla Celarc roj. Lukežič; Ivan Kurnik; Roza Husu roj. Kolar, 86; Zvone Turšič; Štefka Borlak roj. Oblak; Tina Brkič; Mara Trtnik roj. Hrstar.

RAZNI KRAJI — Franc Klemen st., 66, Mengeš; Emil Kravanja, Bovec; Elizabeta Turnšek roj. Vabič, Žalec; Vinko Jenko, 70, Škofja Loka; br. Evzebij Vrhovnik, Nova štifta; Jože Stanič, Stari trg pri Ložu; Ladislav Horvat, 61, Vrhnika; Slavica Lang, Celje; Anton Colarič, Novo mesto; Stane Hribar, Šmarje-Sap; Silva Dular, Metlika; Antonija Kovač roj. Gosar, 87, Tržič; Leo. pold Kozlevčar, 85, Stična; Marija Razpotnik, 92, Laško; Milan Habjanič, Nova Gorica.

javnost pa spadata tudi učenje slovenščine in srbohrvaščine.

Koliko časa pa že poteka učenje teh jezikov?

Pouk slovenščine redno traja tri leta, odkar je sem prišla profesorica Majda Papež. Poslala jo je slovenska izseljenska matica. Prej smo imeli manjše tečaje, učitelji so bili tukajšnji Slovenci, pomagali pa so nam tudi Slovenci iz veleposlaništva. Srbohrvaščino uči tukajšnji profesor Carlos Kunica. V njegovi skupini so ljudje iz različnih krajev Jugoslavije, od Makedonije do Istre. Otroci v glavnem ni.

Redno učenje slovenščine, odkar sem prihaja profesorica iz Slovenije je najbrž za pokazalo svoje sadove.

Seveda, vendar še vedno ostaja problem, ker je mnoge sram govoriti slovensko. Jezika namreč ne obvladajo dobro ali pa ga govorijo v narečju. Predvsem med mladimi pa je opazno večje zanimanje. Ti jezik tudi hitreje dojemajo.

V zadnjem času je v Sloveniji in Jugoslaviji prišlo do izredno velikih sprememb. Od procesa proti četverici do množičnih mitingov. Kako te stvari odmevajo med izseljenci? Še posebej, kako nanje gledate v Triglavu?

Mislím, da bolj kot v Triglavu ljudje vse te stvari spremljajo doma. Vsak jih seveda dojema na svoj način, lahko pa rečem, da mnoge družine sploh ne vedo, kaj se dogaja, nekatere pa so o stvareh slišali samo mimogrede. Druge bolj zanimala, saj imamo nekateri v Sloveniji tudi svoje družine. V Triglavu nas

zanimajo predvsem problemi v Argentini, saj ti bolj vplivajo na nas. Tu gre še posebej za poveljne politične emigracije.

Ali lahko malo pojasnite kakšen je ta vpliv?

Primorci imamo na primer slabo navado obračanja po vetru. Mogoče zato, ker smo bili vedno pod drugimi državami, v Italiji pa še pod fašizmom. In večina Primorcev je v Argentino prišla ravno zaradi fašizma, pa tudi zaradi dela. Občutek imam, da mnogi med nami nimajo dovolj trdne narodne zavesti. Precejkrat so to ravno tisti, ki so bili še leta nazaj trdni Jugoslavo in so celo delali v političnih odsekih. Včasih mislim, da je to zato, ker nikoli ne vemo, kaj smo. Smo Italijani, Slovenci, Jugoslavo in, Argentinci! V Triglavu se opaža, koliko se mnogi spreminjajo.

Prej ste omenili vpliv poveljne politične emigracije. Ali predstavljata nevarnost za Triglav?

Ne, ne gre za nevarnost. Samo za različnost idej. Njihov odnos do Jugoslavije je popolnoma drugačen od našega. Še posebej mojega, čeprav sem tudi sama v Argentino prišla po vojni, leta 1946, in bi tudi spadala v „poveljno emigracijo“. Toda naša družina je bila povsem drugačnega mišljenja. Oni pa so sem prišli izključno zaradi politične ideologije.

To je seveda zanimivo. Živite v Argentini, državi neverjetno pisanih idej in političnih strank, kjer različnost ne ovira stikov med ljudmi...

SLOVENCİ V ARGENTINI

Osebnе novice

Rojstvo: Dne 2. februarja se je v družini Francija Boštjančiča in Ane roj. Jemec v Slovenski vasi hčerka, ki bo pri krstu dobila ime Karina. Čestitamo!

Krsti: Krščeni so bili: v Rosariu Ariel Martin Oliveri, sin Ariela in Cvete roj. Opeka.

V Slovenski vasi pa sta bila krščena Jesica Brumec, hčerka Maksimilijana in Helene roj. Opeka; dne 5. marca pa je bil krščen v cerkvi Marije Kraljice Damijan Gabrijel Zabukovec, sin Frančija in Ivanke roj. Draksler. Botrovala sta Ivo Majhen in ga. Ivana Suhadolnik por. Draksler. Krstil je g. Janez Petek CM.

V cerkvi Marije Pomočnice (Don Bosco) je prejela krst Cecilija Juhant, hčerka Janka in Marijane roj. Opeka.

V Lomas del Mirador (Fátima) je bil krščen Pavel Marin, sin dr. Jureta in lic. Noemi roj. Mazzel.

V San Miguelu pa Pavel Vitali, sin Ricarda in Marije roj. Dimnik. Vse je krstil misijonar Peter Opeka CM.

V farni cerkvi Brezmadežnega Srca Marijinega (Loma Hermosa) pa je bila krščena Lucijana Dimnik, hčerka Rudija in Silve roj. Rupnik. Botra sta bila Janez Martin Dimnik in Marta Dimnik por. Jerman. Krstil je g. župnik France Grom.

Vsem srečnim staršem iskrene čestitke!

Poroki: V cerkvi Marije Kraljice v Slovenski vasi sta se 4. februarja poročila Fermin Brillante in kinesijologinja Anči Kokalj. Za priče so bili njuni starši Fortunato Brillante in Maria Brillante ter Rado Kokalj in Anica Kokalj roj. Lužovec. Poročil ju je nevostin strie salezijanec Ivan Lužovec. Čestitamo!

V Mendoza pa sta se poročila v soboto, 18. februarja, v farni cerkvi Santa Bernardita Cecilija Bajda in cont. Sergio Banille. Kot priče so bili za nevosto njeni starši Pavle Bajda in Frida Mlinar Bajdova, za ženina pa Benito 9. Banille in Maria E. Brandan.

Čestitamo!

Zlata poroka: V krogu svojih sorodnikov sta praznovala 18. februarja petdesetletnico svojega srečnega zakona ga. Pavlina roj. Kodrič in Stane Troha iz Hurlingham. Veselega dogodka se veselimo vsi številni prijatelji in znanci ter jima želimo zdravja in dobre volje do skrajnih mej človeškega življenja.

ZEDINJENA SLOVENIJA

ROJAKI, POHITITE

Gotovo ste že brali, da Zedinjena Slovenija organizira slovensko pokopališče. Zeleli bi, da se tudi vi prijavite kot interesent za odkup zem-

Res je. Argentinci se družimo med seboj ne glede na naša prepričanja. Človek ima prijatelje najrazličnejših ideologij. To se dogaja tudi med poveljno emigracijo, se pravi med ljudmi, ki Triglava sploh ne poznajo. Kot prijatelji nimamo nobenih problemov, ti pa nastopijo, ko gre za naša društva. Takrat pridemo v nasprotje. Zanimivo je, da je človek lahko prijatelj na cesti, v društvih pa se sploh ne pogledamo. Razlike nastajajo že celo v Triglavu, saj so se ljudje začeli ločevati po narodnosti, to pa je zame nekaj izredno žalostnega. Saj smo vendar vsi iz Jugoslavije. Te razlike vplivajo na delo kluba, toda Triglav ima svoje zakone in kdor se ne zavzema za njegovo stvar, mora pač stran. Mi delamo za naše društvo, ki je argentinsko društvo. Tu je namreč že četrta generacija in mnogi slovenščine sploh ne obvladajo več. Ljudje se čutijo Argentine. To je naša stvarnost. Toda v naših domovih se kljub temu vidi, da so slovenski in jugoslovanski.

Druga stran, torej politična emigracija, se je tega ubranila s popolno izolacijo od argentinske družbe...

Mislím, da se ne smemo izolirati. Obstaja namreč tudi srednja pot. Moja družina je na primer mešana. Oče otrok je Argentinec, toda otroci govorijo slovensko, italijansko in špansko. V življenju ne moreš živeti samo s svojimi. Navsezadnje mešanica narodov prinaša tudi kup koristnih stvari, ki jih ne bi spoznal, če bi ostal sam.

S turneje po Avstraliji

Po zelo uspešni koncertni turneji se je vrnil iz Avstralije basist Janez Vasle. Tam je imel štiri celovečerne koncerte in enega cerkvenega. V soboto, 24. decembra je pevec na povabilo patrov frančiškanov zadel dve božične pesmi na slovenski polnočnici v verskem središču v Melbourne. Tam se je zbralo okoli tisoč rojakov. Dva dni pozneje, na Štefanovo, je Janez imel cerkveni koncert v cerkvi Svetega Cirila in Metod, ob spremljavi organistke Sharri Šraj. Koncert je bil v pomoč domu počitka, ki ga bodo zgradili slovenski duhovniki. Z besedo je povezoval skladbe pater Bazilij Valentin.

Prvi celovečerni koncert se je vršil v nedeljo 8. januarja v dvorani verskega središča v Sydneyu. Ob spremljavi pianista Brian Castles Oniona iz Sydneyske Opere je pevec predvajal skladbe sledečih avtorjev: Beethovna, Schuberta, Schumann, Brahmsa, Guastavina, Ovalle-a, Dowlanda, črnske duhovne, slovenske narodne in operne arije. Kljub vročemu vremenu in počitnicam je bila dvorana zasedena do zadnjega kotička. Poslušalci so stoji zahtevali štiri dodatke. Koncerti so bili na splošno oznanjeni zato so prišli poslušalci različnih narodnosti. Zjutraj je Janez zadel tri verske skladbe pri slovenski maši, ki jo je daroval frančiškan pater Valerijan Jenko. Pater Jenko je tudi predstavil Vasle, povedal nekaj besed o njegovem izvoru in karieri in napovedal skladbe.

V soboto, 14. januarja se je vršil koncert v slovenskem društvu Ivan Cankar v Geelongu, sedemdeset kilometrov iz Melbourne ob morju. Bilo je pet dodatkov. V sredo, 18. januarja je bil tretji koncert v slovenskem društvu Melbourne, ob klavirski spremljavi avstralske pianistke Peggy Hampton. Zadnji koncert se je vršil v dvorani verskega središča v Melbourne. Koncert je predvajal naslednji dan radio 3EA. Spet je bila dvorana polna in več dodatkov.

Med turneje so Vasle intervjuvali: Peter Kroke in Mariza Ličan za slovensko oddajo na radio 2EA v Sydneyu; Rubén Fernández za špansko oddajo na istem radiu; Elena Rabuda za španski tednik El

ljišča. Rok prijave poteče 31. marca. Prijavite se v pisarni Zedinjene Slovenije. Uradne ure vsak dan od ponedeljka do petka od 16 do 20. Za člane ZS posebne ugodnosti in popusti. Če bo dovolj prijavljenih, bomo ta nov slovenski podvig res lahko uresničili. Ne pustimo, da nam ta izredna prilika uide iz rok!

Na koncu bi se ustavila še ob stikih z matično domovino in seveda s Slovensko izseljensko matico. Ti so zdaj precej boljši, kot nekdanj.

Zdaj obstaja tesno sodelovanje, včasih pa smo se čutili odkaknjene. Še posebej v primerjavi s Slovenci v ZDA, Kanadi in Avstraliji. Vsake štiri leta prihajajo iz Slovenije na obisk v Argentino delegacije s kulturnimi skupinami, vmes pa potekajo stiki preko pisem, filmov, knjig in drugega. Nazadnje je bil tu Ribniški oktet, ki je med nami doživel toplej sprejem.

Oktet je nastopil tudi v dveh znanih argentinskih kulturnih centrih — teatru Colón in Centru San Martín. Oba koncerta je obiskalo ogromno ljudi iz politične emigracije. Da bi slovenski umetniki nastopili v njihovih domovih, kot kaže, še ni prišel čas.

Ti Slovenci res prihajajo na koncerte, ki so v teh dvoranah. Nekateri med njimi prihajajo tudi v Triglav, ker imajo med nami prijatelje. Glede nastopov pri njih z naše strani ni nobenih problemov. Oni bi se pač morali zanimati za to, vendar se ne približajo. Organizacija vseh teh prireditev namreč poteka preko veleposlaništva Jugoslavije in to je zanje nepremostljiva ovira. Osebo mislim, da Slovenija sama ne more obstajati. Ko smo gradili Triglav, smo bili vsi za eno stvar in ne vidim razloga, zakaj bi sedaj delali razlike.

Marko Jenšterle
Delo, 4. februarja

Español en Australia; za avstralski časopis Geelong Advertiser; Shelli Ann Couch za časopis Geelong News, kjer so objavili celostranski intervju; Helena Leber in Elica Rizman za slovenski program na radiu 3EA v Melbourne; Demo González za špansko oddajo na istem radiu; Pater Bazilij Valentin za verski mesečnik Misli; Vida Kodre za slovenski mesečnik Vestnik in Danica Petrič, dopisnica Vestnika v Sydneyu.

Janez Vasle je dobil povabilo za novo turnejo po celi Avstraliji s koncerti v najvažnejših dvoranah.

V januarju - februarju številki avstralskih Misli pa so Vasleto posvetili prav lep dvostranski članek s sliko, ki ga v skrajšani obliki nudimo našim bralcem.

„Slovenska narodna skupnost v Argentini je podarila našemu narodu lepo število mladih, a že svetovno priznanih znanstvenikov in umetnikov, ki so ohranili ljubezen in spoštovanje do naroda, kulture in jezika svojih staršev. Med nje spada tudi gospod Janez Vasle.“

Čeprav je g. Vasle tudi časnikar, ga nocoj pozdravljamo v našem verskem in kulturnem središču v Kew predvsem kot opernega in koncertnega pevca, ki je pripravljen deliti z nami svoj pevski dar in nam nuditi s skrbno izbranim sporedom lep in prijeten glasbeni večer.“

Z gornjimi besedami je Zvone Hribar predstavil mladega slovenskega gosta iz Argentine. Mnogim udeležencem je bil Vasle že delno poznan z naše božične polnočnice, ko se je pridružil našemu cerkvenemu zboru ter s svojim prijetnim basom pripomogel, da je na sveti večer pesem še mogočnejše oznanjevala rojstvo našega Odrešenika. Ali pa so ga poslušali na kratkem in brez posebnega oglaševanja pripravljenem cerkvenem koncertu na Štefanovo po deseti maši.

Glasbeni spored je bil razdeljen v dva popolnoma različna dela — mednarodnega in slovenskega. V obbeh je imel Vasle priložnost nakazati občinstvu širnost svojega pevskega poznanja, različnost tehnike predvajanja ter globokost doživetja — vrline, ki jih mora obvladati umetnik, ki hoče napraviti stik s poslušalci. In stik z zbranim občinstvom je bil ta sobotni večer takoj ustvarjen. Zanimivo je bilo opazovati tudi razvoj stika, kako se je spopolnjeval in poglobljal z vsako točko sporeda.

V drugem delu večera, ki je bil izključno namenjen slovenski narodni pesmi, smo doželi Vasleto in njegovo izvajanje s polnostjo umetniškega užitka in čustvenega doživljanja. Stik v drugem delu večera je bil domač, sproščen. Pevec in zlasti še slovenski poslušalci, smo si bili bratje in sestre, katerih čustva so v tistem trenutku obiskovala kotičke naše domovine in obujala spomine, ki jih nosimo skrite v srcih.

Ni bilo nič nenavadnega, da je vsaki pesmi sledilo navdušenje odobravanja, ki je onim, kateri znajo poslušati, odjekalo: „...še smo Slovenci in Slovenci bomo ostali v naših srcih in srca naših otrok bomo napolnili z ljubeznijo do slovenskega naroda...“

Bogatost Vasletovega glasu, doživetje sporočila pesmi in sproščenost, ki jo dopušča narodna pesem, vse to se je zlivalo v umetniško ustvarjalnost in je prevzelo vse navzoče. Največji izraz hvaležnosti, ki jo more občinstvo pokazati umetniku ob takem doživetju, je „standing ovation“ (ploskanje stoji).

Brez dvoma bomo vsi, ki smo imeli priliko spoznati Vasleto ter njegov pevski dar, z zanimanjem sledili njegovemu umetniškemu dozevanju.

J. Vasleto, ki se je teden po koncertu v Kew vrnil v Argentino — upam, da z lepimi spomini na Avstralijo in naše slovenske skupnosti — iskreno želimo, da bi njegova umetniška bodočnost bila polna uspehov in ustvarjanja.

Misel in želja, da bi znali še bolj ceniti naše mlade umetnike Slovenije v svetu. Zelo lepo bi bilo, če bi Janezu Vasletu sledili med nas Bernarda Fink, Marko Fink, Marko Bajuk in drugi mladi pevci v Argentini.

Z. H.

MALI OGLASI

ARHITEKTI
Andrej Duh — načrti, gradnje in vodstvo del v Bariločah in okolici; nepremičninski posli. — P. Moreno 991, 5. nadstr. C. — 8400 Bariloche; Tel. 0944 - 24771.

TURIZEM
Potovanja, skupinske ekskurzije, letalske in pomorske vožnje poskrbi po ugodni ceni Marjeta Šenk. T. E. 762-2840.

ADVOKATI
dr. Vital Ašič — odvetnik - ponedeljek, sredo, petek od 17 do 19, Don Bosco 168 - San Isidro; T. E. 743-5985.

dr. Franc Knaps — vsakovrstne civilne, delavske in trgovske zadeve v Capitalu in Peta. Bs. As. — Tucumán 1455, 9. nadstr. E - T. E. 45-0320 — poned., torek, četrtek od 16 do 20.

ZA DOM
POHISTVO: za jedilnice, spalnice, dneve sobe, moderno in angleški stil. Tine Kováčič. — T. E. 765-1682.

REDECORA — celotna oprema stanovanj: blago za naslanjače, odeje, zavese, tapete, preproge — Bolívar 224, Ramos Mejía, T. E. 654-0352.

SERVIS
Dolenc Lojze — popravila barvne TV, video-kaset, radio-snemalcev, kaset in avdio — Cerviño 3942, San Justo, T. E. 651-2176.

TRGOVINA
Delikatesa Franc Vester — Gana 119 - Capital - (1 kvadra severno od postaje Liniers).

Alpe Hogar — Stane Mehle - vse za vaš dom - L. Vernet 4225 - 1826 Rem. de Escalada - T. E. 248-4021.

GOSPODARSTVO
Zavarovanja M. in H. Loboda — Sarmiento 385, 1. nadstr., pis. 10 - Buenos Aires - od 11 do 18.30 - T. E. 312-2127.

Kreditna zadruga SLOGA — Bmė. Mitre 97, 1704 Ramos Mejía - T. E. 658-6574/654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

Mutual SLOGA — Bmė. Mitre 97, 1704 Ramos Mejía - T. E. 658-6574, 654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

SLOGA — PODRUŽNICA SAN MARTIN — Slovenski dom - Córdoba 129 Tel. 755-1266 - Urađuje ob torkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10. do 11. ure (g. Stanko Oberžan).

SLOGA — PODRUŽNICA SLOVENSKA VAS — Hladnikov dom - Msgr. J. Hladnik in Hernandezias - Urađuje ob sredah od 19. do 21. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 (ga. Marija Gorše).

Cena največ štirih vrstic A 12.- za enkratno objavo, za vsak mesec — 4 številke — A 40.-.

DRUŠTVENI OGLASNIK

Seja medorganizacijskega sveta bo v petek, 17. marca ob 20. uri v Slomškovem domu.

ZAHVALA

V treh tednih svojega obiska pri soborcih in rojakih v Argentini smo doživeli toliko, da tega nikdar ne bomo pozabili. V neizbrisnem spominu nam bosta ostali podjetji bratov O. BLAK in papirnice ZUPAN S. A. Sta resnični zgled slovenske sposobnosti, ki se je znala uveljaviti tudi v tujem svetu in pod neugodnimi gospodarskimi prilikami. Zaslužita naše občudovanje in čestitke.

Vsem, ki nam jih je nemogoče naštet, prisrčna zahvala za tako gostoljubno in bratski sprejem v njihovih domovih, kakor tudi naše čestitke vodstvom lepega Zavetišča dr. Gregorija Rožmana in skupnih slovenskih domov, ki smo jih obiskali, posebej pa soborcu Venciju Dolencu, ki nam je dal na razpolago svojo gostoljubno streho, pa gđ. Nedi Vesel, ki je bila naša nenadomestljiva spremljevalka in vodnica.

Vsem prisrčni Bog plačaj in nasvidenje v Združenih državah, kjer bomo z enako pripravljenostjo skušali dokazati svojo hvaležnost.

Polde Omahen in Franc Dejak s soproga
Buenos Aires, 5. marca 1989

Na cvetno nedeljo, 19. marca 1989 bo v

Rožmanovem domu

ob 11.30 blagoslov oljk in butaric

- nato sv. maša za pok. Lovra Tomaževića in ostale odbornike in člane.
- Skupno kosilo (pribor prinesite s seboj).

ZAČETEK SLOVENSkih OSNOVNIH ŠOL

V NEDELJO, 12. MARCA, OB 16. URI V SLOVENSKI HIŠI

N a s p o r e d u :

- sv. maša v čast Svetemu Duhu za božji blagoslov.
- nato v dvorani igra Leopolda Suhadolčana „Figole fagole“, ki jo pripravlja Slovensko gledališče.

Vstopnina: otroci zastoj, odrasli A 15.

Vse šolske otroke, starše in prijatelje vabi šolski odsek ZS.

Vsakoletna TOMBOLA

v CARAPACHAYU bo v nedeljo, 19. t. m. ob 16.30 uri

Glavni dobittki: Barvni TV 20" — športno kolo

Poleg tega čez 400 bogatih činkvinov in kvatern.

Tablice po A 10, za vsakih 5 tablic 1 zastoj.

Dobra postrežba! — Lepo vabljeni!

OBVESTILA

SOBOTA, 11. marca:
Občni zbor Zadruga SLOGA, ob 20. uri v Slomškovem domu.

V Slovenski hiši ob 8.45 sprejemni izpiti za I. letnik SSTRMB.

NEDELJA, 12. marca:
Občni zbor Društva Zedinjena Slovenija v Slovenski hiši ob 9.30.

Začetek osnovnih šol v Slovenski hiši ob 17. uri s sv. mašo in igro v priredbi Slovenskega gledališča.

SOBOTA, 18. marca:
Slov. sred. tečaj ravn. Marka Bajuka v Slovenski hiši: popravni izpiti; vpisovanje; sv. maše.

NEDELJA, 19. marca:
V Rožmanovem domu ob 11.30 blagoslov oljk, sv. maša in skupno kosilo.

V Carapachayu vsakoletna tombola.

NEDELJA, 2. aprila:
Slovenski dan v Slovenski vasi.

NOVICE IZ SLOVENIJE

LJUBLJANA — Slovenska industrija je v lanskih prvih enajstih mesecih izdelala za 3,5 odstotka manj kot v prejšnjem enakem obdobju. S tem rezultatom si je priborila prvo mesto — izvzemši v Kosovu — med jugoslovanskimi republikami in pokrajinami.

LJUBLJANA — Najnižja plača v Sloveniji je od 1. januarja 490.000 din. Znesek je zračunan na podlagi podatkov, ki kažejo, da je novembra košarica življenjskih potrebščin znašala 585.000 din, povprečni osebni dohodek pa 860.000 din. In najnižji osebni dohodek ne sme biti nižji od 60% povprečnega čistega dohodka v zadnjem polletju. (en dolar — 4987 din) Istočasno pa so povišali prispevke za pokojninsko zavarovanje: zdaj morajo pustiti 20,6 odstotka bruto plače.

Vsem bralcem

Oproščamo se vsem bralcem, ker je bilo v zadnjih številkah našega lista toliko tiskovnih napak.

V opravičilo povejmo, da so zadnje odločbe o varčevanju z elektriko in prekinitve toka — ki so vsak teden ob drugih urah — pripeljali do te nevšečnosti. Naš list ima namreč v tiskarni točno odmerjen časovni okvir stavljenja, popravljanja in tiskanja. Ta red pa prekinitev toka vrže s tira in tako hitimo, da stroj steče še prvi čas; zato pa je list včasih korekturno bran le enkrat (redno je dvakrat), nekateri članki pa gredo v stroj celo nekorrigirani.

Upajmo, da bo zboljšanje energetskih razmer te probleme odpravilo. Dotedaj pa bralce prosimo potrpljenja in opravičila.

UREDNIŠTVO
SVOBODNE SLOVENIJE

Vsem naročnikom

Vsem naročnikom v Argentini sporočamo, da se cene v tiskarni in na pošti dvigajo (vzporedno z inflacijo ali dolarji). Zato jih opominjamo, da bomo lahko dosedanje cene za naročbo obdržali nespremenjene le do konca meseca marca. Prosimo jih, da čimprej poravnajo svojo naročnino — s čeki, poštnimi položnicami, osebno ali pri SLOGI.

UPRAVA
SVOBODNE SLOVENIJE

NEMINLJIVA SLOVENIJA —

zadnja in najpomembnejša knjiga rajnega univ. prof. dr. Cirila Žebota o naši polpretekli zgodovini, ki nam je še vsem v živem spominu. Obenem podaja del življenja in delovanja mučeniško umrlega duhovnika prof. Lamberta Ehrlicha.

Naroča se v Dušnopastirski pisarni na R. L. Falcón 4158, Buenos Aires in pri zaupnikih SDG.

Splača se jo vključiti v sleherno slovensko družinsko ali osebno knjižnico.

France Petkovšek

K zadnjemu počitku smo ga položili v četrtek, 23. februarja na pokopališče Chacarita.

Zahvaljujemo se vsem, ki so ga prišli kropiti in molili zanj; posebno še dr. Juretu Rodetu za molitve ob krsti in vodstvo pogreba.

Priporočamo ga v molitev.

Zalujoči: žena Ana roj. Podržaj, sin Franci in ostalo sorodstvo.

Buenos Aires — Slovenija.

Slovenska politična emigracija

V prejšnji številki smo pisali o poročilu o Slovenski politični emigraciji, ki ga je objavila ljubljanska opozicijska revija Mladina.

To poročilo se je nadaljevalo še v naslednjih številkah revije. V št. 4 so objavili podrobnejši prikaz naših zahtev, kakor tudi poslanico SNO in odgovore SNO in dr. Marka Kremžarja. V poznejši številki so objavili še odgovor podpredsednika SNO dr. Petra Urbanca in vrsto drugih odgovorov od doma. Po možnosti bomo objavili vse to zanimivo pisanje o nas.

Ali je bila komunistična revolucija res nasilno in brezvestno dejanje, ki je zakrivilo državljansko vojno in v smrt odpeljalo tisoče Slovencev? Ena stran trdi, da so vaške streže in domobranci pravi junaki državljanske vojne, ki so se borili proti rdeči nevarnosti. Ista stran zahteva, naj bi v matični domovini poleg komunističnega Borca lahko brali tudi Vestnik slovenskih domobrancev. Druga stran o čem takem noče niti slišati. Kako naj zmagovalci dopustijo, da bi poleg borcev v parlamentu sedeli domobranci? In če vse to res niso „naši boji“ — mar se lahko zavzemamo za demokracijo, če ne slišimo obeh strani? To temo smo pripravili tudi zato, ker vemo, da strani v resnici nista bili samo dve.

Začnimo pri koncu. Pred kratkim

je izšla knjiga Franceta Bučarja Ugodne odločitve, ki je hitro postala prava uspešnica. Skrivnost uspeha je bržkone v novem pogledu na „polpreteklo zgodovino“, ki po avtorjevem mnenju „ne bo vseh ne zmagovalcem ne poražencem“. Jasno je, da to pričakovanje zadeva predvsem prvi del knjige, ki se ukvarja z državljansko vojno na Slovenskem. V čem je pogled, ki ga uvaja Bučar nov? V tem, da problematizira uveljavljeni aparat „zgodovine NOB“, da o tedanjih konfliktih piše drugače, da navaja druge vire in se giblje v drugih vrednostnih sistemih. In v čem je atraktivnost oživiljanja „starih“ zgodovinskih vprašanj in travm? V čem je aktualnost vprašanj, kot so: kdo je kriv za izbruh državljanske vojne leta 1942; kakšni so bili „pravi“ nameni komunistične partije, ko je zbrala okoli sebe protikupatorsko koalicijo in začela oborožen boj; (ne) krivda protikomunistične strani za sodelovanje z okupatorjem; ali je sploh moralno upravičeno začeti z oboroženim odporom v razmerah popolne okupatorjeve premoči itn.?

Še pred kratkim so nekateri vodilni teoretski liderji „alternative“ poudarjali, da „nas“ (mlajši) te stvari ne zanimajo in da boji okoli privilegirane interpretacije enobejske zgodovine niso „naši“ boji... Atraktivnost in aktualnost travme državljanske vojne je v tem, da so

(1) to očitno še vedno tudi „naši“ boji, pa če nam je to všeč ali ne!

Že banalna resnica je namreč, da komunistična partija na oblasti ne črpa svoje legitimnosti iz „profanih“ volitev niti iz reprezentiranja interesov določene parcialne družbene skupine. Njena legitimnost je „totalna“ — in takšna je lahko le kot nadzgodovinska kategorija. To je treba razumeti dobesedno: partija se zavzeta nad zgodovino, jo takorekoč zajaha in z njo galopira do konca „usojene“ poti, ko se začne „postzgodovina“, to je vrnitev „odtujenega“ človeka k samemu sebi, kraljestvo svobode, duhovne polnosti in materialnega blagostanja. Partija kot jezdec je s svojim konjem v „dialektičnem“ odnosu: konj sam sicer najboljše pozna svojo pot, vendar jezdec brzda njegovo muhavost, ko mu daje „optimalen“ pospešek in mu preprečuje, da bi se obiral na kakšnih stranpotih. Ko pa je videti, da je konj po krivdi jezdec zgrešil smer in se zato začne spreminjati v kilavo kljuse, se začne spor, ali je jezdec pravi ali je sploh potreben, če vendar dela samo škodo. Tisti, ki je zgoraj, se bo zagovarjal, da vidi dlje in da bo že našel izgubljeno pot, temu, ki je spodaj pa ne ostane drugega, kot da začne disput o tem, da se mu je onj zgoraj povzpela na glavo po zvižaji in da zgoraj pravzaprav nima kaj iskati.

Partija se je zavzela v sedlo v zadnji vojni. „Prevarani“ trdijo, da ji je šlo zgolj za oblast, vsi njeni deklarirani cilji pa so bili navadna zvižaja. Ker pa med „prevarane“, ali bolje rečeno, poražene sodi tu-

di politična emigracija, pogledjmo njeno verzijo vzpona in padca partijske oblasti.

Bela resnica

Potek državljanske vojne je vprašanje, s katerim se slovenska politična emigracija najbolj živo ubada. To je obenem tema, o kateri poražena stran pred slovensko javnostjo še vedno ne sme spregovoriti. Ko pregledujemo emigrantsko literaturo, prihajajo na dan „stara dejstva“ v novi luči, odkrivajo pa se tudi zamolčani dogodki. Da bi lahko podali čim bolj korektno sliko politične emigracije in njenega odnosa do matične domovine, moramo njihovi verziji prisluhni brez olepšav. Zgodbo, ki jo pišejo poraženci, začnimo s partizansko vstajo na Gorenjskem.

Prvi poskus „upora“ se je končal s požigom vasi Rašica. Drugi poskus, ki so ga izvršili „ostanki partizanskih enot“, se je končal z nemško postrelitvijo kakšnih 100 moških in z nasilno preselitvijo prebivalcev vasi Dražgoše, ki je bila nato požgana. Potem je sledilo pobijanje talcev — deset za enega Nemca. Š to vstajo so opravile nemške policijske in žandarmerijske enote brez sodelovanja redne vojske.

Po klavrnem začetku je KP odpor preselila v ljubljansko pokrajino, kjer je bil položaj kljub očitni italijanski raznarodovalni politiki znosen: nedotaknjeno gospodarstvo, slovenska uprava in relativno spoštovanje mednarodnih konvencij s strani Italijanov. Zaradi take politike okupatorja sta z njim lahko vzdrževala odnose tudi bivši ban

ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE
Director: Valentín B. Debeljak
REDACCION Y ADMINISTRACION:
RAMON L. FALCON 4158
1407 BUENOS AIRES
ARGENTINA
Teléfono: 69-9503
Glavni urednik:
Tine Debeljak ml.
Uredniški odbor:
Tone Mizerit, dr. Katica Cukjati, Gregor Batagelj

Correo Argentino Central (B)	FRANQUEO PAGADO Concesión N° 5775
	TARIFA REDUCIDA Concesión N° 3824
Registro Nac. de la Propiedad Intelectual No. 85.462	

Naročnina Svobodne Slovenije za 1989: Za Argentino A 360; pri pošiljanju po pošti A 430; Združ. države in Kanada pri pošiljanju z letalsko pošto 60 USA dol.; obmejne države Argentine 53 USA dol.; Evropa 65 USA dol.; Avstralija, Afrika, Azija 70 USA dol.; ZDA, Kanada in Evropa za pošiljanje z navadno pošto 45 USA dol.

V Evropi lahko kupite Svob. Slovenijo: v Trstu: knjigarna Fortunato, Via Paganini 2; v Celovcu: knjigarna Mohorjeve družbe, Viktringer 26.
TALLERES GRAFICOS "VILKO" S.R.L., ESTADOS UNIDOS 425, 1101 - BUENOS AIRES T. E. 362-7215

~ ~ ~ ~ ~

NEMINLJIVA SLOVENIJA —

zadnja in najpomembnejša knjiga rajnega univ. prof. dr. Cirila Žebota o naši polpretekli zgodovini, ki nam je še vsem v živem spominu. Obenem podaja del življenja in delovanja mučeniško umrlega duhovnika prof. Lamberta Ehrlicha.

Naroča se v Dušnopastirski pisarni na R. L. Falcón 4158, Buenos Aires in pri zaupnikih SDG.

Splača se jo vključiti v sleherno slovensko družinsko ali osebno knjižnico.

France Petkovšek

K zadnjemu počitku smo ga položili v četrtek, 23. februarja na pokopališče Chacarita.

Zahvaljujemo se vsem, ki so ga prišli kropiti in molili zanj; posebno še dr. Juretu Rodetu za molitve ob krsti in vodstvo pogreba.

Priporočamo ga v molitev.

Zalujoči: žena Ana roj. Podržaj, sin Franci in ostalo sorodstvo.

Buenos Aires — Slovenija.

Marko Natlačen in škof Rožman. Pri oblasteh sta se zavzemala za po nedolžnem obsojene in internirane, hkrati pa so predstavniki „slovenske oblasti“ pri Italijanih skušali z apeli doseči bolj odločne akcije proti vse bolj agresivnemu komunističnemu nasilju.

Tudi prof. Lambert Ehrlich je kot duhovni vodja društva „Straža“ okupatorju poskušal orisati izredno težak položaj podeželskega prebivalstva, ki je bilo izpostavljeno plenjenju in umorom partizanov. Vsa ta in podobna prizadevanja so bila po vojni označena za „izdajo slovenskega naroda“, čeprav je bilo prav zaradi njih slovenskemu življu sploh omogočeno preživetje.

Ko si je partija z ustanovitvijo Slovenskega narodnoosvobodilnega odbora (SNOO) v revolucionarnem aktu brez kakršnekoli legitimnosti vzela pravico, da ukrepa proti vsem pripadnikom naroda in nastopa v njegovem imenu, je ustanovila varnostno obveščevalno službo (VOS). Ta je zbiral obveščevalne podatke in preko predanih skojevcev uničevala razredne nasprotnike. Cilj partije namreč ni bila toliko narodna osvoboditev, kot nasilna revolucija in izredne razmere so bile kakor našaš pripravne za ta cilj.

Sokoli in krščanski socialisti na VOS, ki jo je vodila Kidričeva žena Zdenka, niso imeli nobenega vpliva. Pod krogliami VOS ni padla nobena vidnejša okupatorjeva osebnost; skojevci so morili znane kulturne delavce, duhovnike in študente, ki so bili drugačnega političnega prepričanja kot komunisti in njihovi sopotniki. (Bo še)